

odvolávala. Je zajisté také v jejím zájmu, aby se žalovaný mohl k jednání připravit a aby také přípravný spis budoval na spolehlivé informaci, k níž zajisté náleží, aby právní zástupce žalovaného věděl, o kterou korespondenci žalobce své nároky opírá a aby k ní mohl zaujati stanovisko v přípravném spisu. Žalobce neprávem dovozuje přípustnost rekursu z toho, že v § 82, odst. 1 c. ř. s. rekurs výslovně vyloučen není.

Čís. 17526.

Předpoklady odpovědnosti dráhy podle zákona č. 86/1937 Sb. z. a n.

Pojem »trať« a »jevy« ve smyslu § 196 dotč. zák.

Odpovědnost dráhy podle tohoto zákona nezakládají nebezpečné závadné stavy železničního zařízení, je-li zdroj jejich nebezpečnosti mimo železniční dopravu na trati.

Dráha neručí podle zákona č. 86/37 Sb. z. a n. za úraz cestujícího následkem vadného stavu zábradlí, jejímž účelem je zabezpečiti cestující na nástupišti před nebezpečím hrozícím jim z místa ležícího mimo trať (z hlubokého příkopu vedle nástupiště), ledaže při způsobení úrazu spolupůsobily nebezpečné okolnosti, které mají svůj původ ve zvláštní povaze železniční dopravy (na př. velký nával cestujících).

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv II 336/39.)

Žalobkyně domáhá se na žalované straně (železniční správa) náhrady za úraz, jež utrpěla tím, že, když čekala na nástupišti na vlak a ustupovala dozadu, dotkla se žárnicové tyče zábradlí, oddělujícího nástupiště od příkopu, tyč ta následkem toho vypadla a žalobkyně se zřítila do příkopu. Prvým soudem neuznal žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu. Odvolací soud žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu uznal. Důvody: Zábradlí nebylo v kritické době v pořádku. Obzvláště žárnice nebyly zasunuty do sebe tak pevně, jak by to byla vyžadovala bezpečnost cestujících. Na tom nemění nic stav, který zjistil prvý soud při místním ohledání, neboť tehdy byly již žárnice zase pevně do sebe zasazeny. Při místním ohledání bylo ostatně zjištěno, že žárnice se nevysouvají, i když se na ně se vši vahou posadí dva muži. Z toho však vyplývá, že v kritické době žárnice nebyly řádně do sebe zasunuty, neboť jinak by nebyly mohly povoliti, kdyby si byla na ně žalobkyně i s M. sedla, což ovšem není ničím prokázáno. Za těchto okolností však jest míti za to, že za úraz žalobkyně jest výhradně zodpovědna dráha, pokud se tyče její zaměstnanci, kteří se o to nepostarali, aby zábradlí bylo v kritické době v pořádku. Na tom nemění nic, že není vyloučeno, že po prohlédnutí zábradlí bylo zábradlí někým poškozeno tak, že žárnice do sebe zasunuté byly uvolněny, neboť, kdyby zaměstnanci žalované dráhy byli zábradlí prohlédli těsně před příjezdem vlaku, nebo než žalobkyně se odebrala na nástupiště, mohli a musili poškození pozorovati a mohli je beze všeho opravit, jak se to po

úrazu stalo. Z toho však vyplývá, že tu nejde o neodvratnou událost ve smyslu § 196, odst. 2 žel. zák. Mylný je i názor prvního soudu, že žalobkyně si zavinila úraz sama tím, že si zábradlí a jeho poškození nevšimla a neohlédnuvši se, postupovala po zpátku až padla, neboť není přece ničím prokázáno, že by již před úrazem byla žárnice mezi sloupky 13. a 14. skleslá šikmo k zemi. Byly-li však žárnice do sebe vsunuty, ovšem nedostatečně, nelze žalobkyni přičítati za vinu, že se nepřesvědčila, zdali žárnice jsou zasunuty do sebe pevně. O to se postarati bylo věci dráhy, pokud se týče jejich zaměstnanců (§ 70 žel. zák.). Žalobkyně, která na nástupišti spatřila zábradlí z betonových sloupků spojených 60 mm silnými železnými rourami, mohla právem předpokládati, a to i při největší opatrnosti, že zábradlí vydrží její dotek, pokud se týče nepovolí, když se i o ně opře. Nelze tedy mluvit o tom, že by žalobkyni stihalo nějaké zavinění podle § 1297 obč. zák. a je proto odůvodněna výtka, že první soud neposoudil věc správně po stránce právní, nemá-li za to, že za úraz výhradně zodpovídá dráha, které se za daných okolností nezdařil vyvíňovací důkaz podle § 196 (2) želez. zákona. Při tom se dodává, že tratí ve smyslu § 196 (1) želez. zák. se rozumí nejen t. zv. širá trať ve smyslu dopravních prostředků, nýbrž také plocha ke kolejím přímo přilehlá, tedy v souzeném případě i nástupiště. Že však jde tu o výkon a zjev, kterým se na venek projevuje nebezpečnost vlastní železniční dopravě, odůvodnil správně první soud v napadeném rozsudku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud odvolací soud použil na souzený případ ustanovení § 196 zákona č. 86/1937 Sb. z. a n., nemůže dovolací soud tento názor schváliti a jest v tom směru odůvodněna výtka právní mylnosti.

Podle rozsudkového zjištění čekala žalobkyně na nástupišti na vlak č. 316 a úraz se stal tím, že, když ustupovala dozadu, dotkla se žárnicové tyče zábradlí, oddělujícího nástupiště od příkopu 1.80 m hlubokého, žárnicová tyč následkem toho spadla, žalobkyně se zřítila do příkopu, nalézajícího se za zábradlím, při čemž utrpěla úraz na levé noze. Předpis § 196, odst. 1 dotč. zákona stanoví, že, byl-li někdo poškozen na těle (na zdraví) neb usmrčen při železniční dopravě na trati úkony nebo jevy, kterými se navenek projevuje nebezpečnost vlastní této dopravě, odpovídá za škodu, která z toho vznikla, železniční podnik. Této odpovědnosti je zproštěn jen, prokáže-li některý z vyvíňovacích důvodů, uvedených v druhém odstavci téhož zákonného ustanovení. Je tedy odpovědnost dráhy podle dotčeného ustanovení zákona omezena jednak na železniční dopravu v určitém nebezpečenském pásmu, jednak na škody nastalé následkem typického nebezpečství vlastního tomuto podniku dopravnímu. Nebezpečenské pásmo je v zákoně označeno výrazem »trať«. Co náleží k trati a tudíž spadá do nebezpečenského pásma, které jest pro posouzení odpovědnosti dráhy podle dotčeného zákona významné, je různé podle toho, jde-li o trať širou (otevřenou) nebo o trať v obvodu stanic. V souzeném případě jde jen o výklad pojmu »trať«

v obvodu stanice. Tratí rozumí se ona část dráhy, která je určena k výkonu dopravy po kolejích; k tomu patří nejen všechny koleje se zabezpečovacími a ochrannými zařízeními, ale také plochy bezprostředně přilehlé, t. j. nástupiště (srovn. motivy tis. 698). Podle toho nemůže býti pochybnosti o tom, že místo, kde se úraz stal, když žalobkyně čekala na vlak, náleží ke trati. Není však dána další podmínka vzniku odpovědnosti železničního podniku podle § 196, odst. 1 zák., že někdo byl na těle (zdraví) poškozen nebo usmrčen při železniční dopravě »úkony nebo jevy, kterými se na venek projevuje nebezpečnost této dopravě«. Tím se konkretisuje požadavek souvislosti úrazu se železniční dopravou na trati tak, že nezakládá každý úraz vzniklý při železniční dopravě na trati zodpovědnost železničního podniku, nýbrž pouze úraz vzniklý působením zevních projevů (činností, úkazů) železniční dopravy na trati a to tak, že se žádá, aby byly určitým způsobem kvalifikovány, totiž, aby se jimi projevovala nebezpečnost vlastní této dopravě. Škoda musí tudíž býti následkem typického nebezpečnosti vlastní železniční dopravě na trati, jako na př. následkem použití pohonu parního (jiskry), rychlosti provozu, spěchu při něm a návalu, váhy vozidel a pod. (motivы tisk. 445, str. 16). »Jevy« ve smyslu dotčeného ustanovení rozumějí se určité závadné stavy zařízení železniční dopravy, které se jeví objektivně jako projevy nebezpečnosti vlastní železniční dopravě na trati. Odpovědnost dráhy podle dotčeného zákona nezakládají tudíž nebezpečné závadné stavy železničního zařízení, když zdroj jejich nebezpečnosti jest mimo železniční dopravu na trati. V souzeném případě šlo o úraz, který byl v příčinné souvislosti se závadným stavem zábradlí, oddělujícího nástupiště od hlubokého příkopu, nalézajícího se za zábradlím mimo nástupiště. Při posouzení otázky, bylo-li nebezpečí, vyvolané pro cestující závadným stavem zábradlí, projevem nebezpečnosti vlastní železniční dopravě na trati, je rozhodujícím účel, kterému zmíněné zábradlí sloužilo. Tu je nepochybné, že mělo zabezpečiti cestující na nástupišti před nebezpečím hrozícím jim z toho, že v bezprostřední blízkosti nástupiště, ale mimo trať, je hluboký příkop. Toto nebezpečí hrozilo cestujícím z místa ležícího mimo trať. Nejde proto při nebezpečí, kterému zábradlí mělo zabrániti, o nebezpečí vlastní železniční dopravě na trati, ježto nevyplývá z nebezpečnostních zdrojů typických pro tuto dopravu. Že by při způsobení úrazu spolupůsobily také určité nebezpečné okolnosti, které mají svůj původ ve zvláštní povaze železniční dopravy a pro které by se vadný stav zábradlí v určitém případě, ve kterém právě pro tyto okolnosti k úrazu došlo, projevoval navenek jako nebezpečný jev vlastní železniční dopravě, jako na příklad velký nával cestujících na nástupišti, kterým byla poškozená na nebezpečné zábradlí zatlačena, nevychází ze zjištění nižších soudů.

Z uvedeného vyplývá, že nejsou dány předpoklady pro odpovědnost dráhy za úraz žalobkynin podle zákona č. 86/1937 Sb. z. a n. z ručení za výsledek. Zbývá ještě zkoumati, je-li odpovědnost dráhy dána podle předpisů občanského zákona o náhradě škody podle zavinění. Podle žalobkynina přednesu došlo k úrazu pro naprostý nedostatek opatření nástupiště řádným a pevným zábradlím a pro naprosto vadné a nedo-

statečné osvětlení nástupiště. V tomto přednesu žalobkyně je spatřovati dostatečné tvrzení zavinění dráhy. Podle zjištění odvolacího soudu závazného pro nejvyšší soud bylo sice nástupiště v době úrazu dostatečně osvětleno, avšak nebyly žárnicové tyče zábradlí tak pevně do sebe zasunuty, jak by toho vyžadovala bezpečnost cestujících, takže dotek těchto tyčí žalobkyní stačil k tomu, aby povolily, takže se žalobkyně zřítily do příkopu. Zavinění dráhy, pokud se tyče jejich zaměstnanců je v tom, že zaměstnanci, ačkoliv podle jejich vlastního tvrzení zábradlí stále kontrolovali, nezjistili, že žárnicové tyče jsou na místě, kde se úraz stal, volně pohyblivé a nedostatečně do sebe zasunuty. Kdyby byli zaměstnanci při zkoumání zábradlí postupovali s patřičnou opatrností a bdělostí, nemohl jim tento vadný stav zábradlí ujíti a byli by se musili postaratí o takovou úpravu zábradlí, aby skutečně bylo ochranou před nebezpečím, že cestující na nástupišti může při tom, když se o zábradlí opře, spadnouti do hlubokého příkopu za zábradlím. Dráha byla povinna opatřiti takto pro bezpečnost cestujících takové zábradlí na nástupišti a ručí i za zavinění osob, jichž k dohledu na toto zábradlí použila [§ 1313 a) obč. z.]. Naproti tomu nebyly zjištěny skutečnosti, z nichž by bylo lze usouditi na zavinění žalobkyně na utrpěném úrazu. Odvolací soud zjistil, že si žalobkyně nesedla na zábradlí, nýbrž, že se tohoto, když ustupovala dozadu, pouze dotkla, v důsledku čehož žárnice spadla. V tom, že se žalobkyně nepřesvědčila před dotekem zábradlí, jsou-li žárnice do sebe pevně zasunuty, nelze spatřovati její zavinění, jak odůvodnil již správně odvolací soud, na jehož důvody se dovolatel odkazuje. Je tudíž mezitímní rozsudek o nároku žalující strany na náhradu škody z těchto důvodů správný.

Čís. 17527.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.

Jde o důležitý důvod pro předčasné propuštění podle § 34 č. 1 uved. zákona, vybral-li si zaměstnanec (vedoucí obchodu) ze svěřené pokladny peněžitou částku na úhradu svého nároku na odměnu za zvláštní služby již v době, kdy tento jeho nárok, který si činil, nebyl mezi ním a zaměstnavatelem ani co do důvodu ani co do výše a splatnosti dohodnut nebo učiněn nesporným.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv II 382/39.)

Žalobce domáhá se žalobou zaplacení mzdy za čtvrtletní výpovědní lhůtu tvrdě, že ho žalovaný předčasně propustil, nemá k tomu zákonného důvodu. Žalovaný bránil se tím, že propuštění žalobce stalo se právem, ježto žalobce vybral z pokladny, kterou vedl, neoprávněně 2.000 K. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.